

23. VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ICOM, BRAZÍLIE, RIO DE JANEIRO

Zpráva o výsledku cesty

Členové Českého výboru ICOM se zúčastnili 23. valné shromáždění ICOM a 77. a 78. zasedání dozorčí rady ICOM pořádané v Rio de Janeiru v Brazílii.

Konference se zúčastnili:

Za předsednictvo ČV ICOM: Milan Hlaveš (GLASS), Martina Galetová, Ivo Štěpánek a Martina Lehmannová (ICDAD, DEMHIST), které byl na cestu udělen grant Support for young members participation in International Committee Meetings in 2013.

ČV ICOM dále podpořil účast těchto žadatelů: Helena Koenigsmarková (ICDAD), Zuzana Strnadová (CAMOC), Pavel Jirásek (ICMS), Lubomír Anděl (CIDOC).

Za ČV ICOM se konference zúčastnili ještě Ondřej Dostál (UMAC) a Kateřina Štěpánková (CECA), která také obdržela grant Support for young members participation in International Committee Meetings in 2013.

Hlavní téma konference bylo **Museums (Memory + Creativity) = Social Change.**

Konference se odehrávala v budově Cidade das Artes v Rio de Janeiru. Jednotlivé mezinárodní výbory měly doprovodný program.



Cidade das Artes, Rio de Janeiro, architektonický návrh Christian de Portzamparc, návrh 2002, dokončeno 2013

Členové ČV ICOM se zúčastnili **voleb na prezidenta ICOM** (Hans Martin Hinz), **viceprezidentů** (George Abungu /Kenya, Tereza C. Moletta–Schneier /Brazílie), **pokladníka** (Anne-Catherine Hauglustaine-Robert /Francie), **dozorčí rady** (advisory committee – Suay Aksoy / Turecko předsedkyně dozorčí rady, Nicholas Crofts / místopředseda) a **správní rady** (executive council – Ossama A. W. Abdel Meguid /Egypt, žák Z.Z. Stránského, Laishun An /Čína, Inkyung Chang /Jižní Korea, Luisa de Peña Díaz /Dominikánská Republika, Willem De Vos /Belgie, Alberto Garlandini /Itálie, Goranka Horjan /Chorvatsko, Merete Ipsen /Dánsko, Peter Keller /Rakousko, Diana Parduse /USA, Regine Schulz /Německo). Seznam je dostupný na <http://icom.museum/the-governance/executive-council/L/O/>.

Česká republika byla vyhodnocena jako velmi aktivní člen. Ze statistik vyplynulo, že v roce 2012 jsme byli jednou z nejúspěšněji se rozvíjejících národních komisí ICOMu s meziročním nárůstem o 14% členů. V kategorii 2 pak v počtu členů (276) zastáváme 4. místo za Izraelem (711), Ruskem (529) a Maďarskem (288). Pro srpovnáni pořadající Brazílie, která je v kategorii 3. má 634 členům s meziročním přírůstkem o 80 nových členů. Celkově nejvyšší počet členů má Německo (4760) a Francie (3696). Sousední Rakousko (1348), Slovensko (165) a Polsko (246).

K hlavním příspěvkům konference patří představení **etického kodexu pro pracovníky přírodovědných muzeí** a vůbec všechny pracovníky, kteří ve svých institucích uchovávají, ošetřují a prezentují přírodniny. Kodex vypracovali členové mezinárodního výboru NatHist. ČV ICOM okamžitě kontaktoval jednoho z pracovníků a etický kodex bude přeložen do češtiny a bude dostupný na stránkách českého ICOMu.

Pracovníci českého výboru ICOM také informovali staronového prezidenta ICOM Hanse Martina Hinze o nadcházejícím výročí 20 let od založení ČV ICOMu a požádali ho o **sepsání příspěvku** pro výbor k tomuto výročí.

Tématem doprovodných rozhovorů bylo zejména posílení spolupráce národních a mezinárodních výborů, vedení ICOM apelovalo na účastníky k většímu zapojování v mezinárodních komisích.

Úvodní přednášky volně navazovaly na hlavní téma konference. Přednášejícími byly významné osobnosti jihoamerického kulturního života. Ulpiano Bezerra de Meneses, emeritní profesor filozofické fakulty Univerzity v Sao Paulu, se zabýval hledáním obzorů lidskosti v muzeích. Předesílal, že muzea nejsou jenom předměty, které se zde vystavují, ale mírou všeho je člověk, tedy návštěvník a jeho pocity, jež také muzejní expozice musí umět stimulovat. Snažil se také o výklad slova memory – není to jen paměť, znalost dat, není možné se učit „o“ předmětech, ale „z“ předmětů. Muzea musí umět pracovat se svými předměty, to je jejich jediná šance v dnešním stále více dematerializovaném světě. Přednášející Jorge Melquizo, kolumbijský novinář, si položil otázku „co se stane s návštěvníkem po odchodu z muzea“. V své práci se zaměřujeme na práci s lidmi uvnitř výstavních prostor, co jim ale předáváme, co si odnesou ve své mysli? Může muzeum nějak napomoci jejich celkovému kulturnímu růstu?

Další přednášející Jorge Wagensberg, profesor na univerzitě v Barceloně, měl teoretickou přednášku o povaze muzeologie, jaký je její jazyk, zda moderní terminologie přináší i nové uvažování o muzejnictví. Nakonec mozambický spisovatel Mia Couto se zabýval otázkou vnímání muzeí v průběhu celého života. Zajímalo ho především to, co muzea mohou způsobit v našich životech, jak je mohou ovlivnit a zda si to dostatečně uvědomujeme.

MUZEJNÍ REALITA V RIO DE JANEIRU

Při návštěvách brazilských muzeí bylo možné srovnávat se stavem u nás, v čem jsme lepší nebo horší. Muzea v Rio de Janeiru obecně nedosahují takové úrovně kvality instalací a sbírkových předmětů, které se nacházejí v Evropě a to i pokud mluvíme o předmětech představujících jihoamerickou kulturu. Muzejní pracovníci obracejí svoji pozornost především na **práci s veřejností**. I v muzeích, jako bylo Národní muzeum, které svou instalací připomínalo východoevropský stav před 30ti lety, bylo velké množství návštěvníků, kteří se zúčastňovali komentovaných prohlídek a doprovodných programů.



Národní muzeum, meteorit z roku 1894



Instalace pro zrakově postižené

Doslova úkazem bylo Museo da Maré, které byť by tomu název napovídalo, není námořní muzeum ale muzeum jedné z rijských favel. Vyrostla na pobřeží a obyvatelé bydleli v domech na kulech na vodě. Muzeum vzniklo v zaniklé loděnici a to **z bytostné potřeby místních obyvatel**. Ti potřebovali nějaké místo, kde by bylo možné setkávat se s jinou realitou, než byla ta dramatická až drastická ve favelách. Muzeum dokumentuje minulost favely sbíráním starých fotek a různých předmětů, samo také vytváří sbírky dokumentující život ve favelách. Jedinečným příkladem byl projekt, dětský workshop, kdy muzejní pedagog obcházel s dětmi domy ve favele a dělali odlitky děr ve zdech domů vzniklých při přestřelkách. Muzeum v té chvíli slouží nejen jako místo dokumentace, ale i místo terapie.





Naopak velmi evropské problémy řešil ředitel musea Evy Klabin, brazilské papírnické akcionářky, která díky dobrým investicím získala značný majetek a investovala ho do stavby domu a především do budování jeho interiéru, který na konci života už měl hodnotu umělecké sbírky a sama Eva Klabin založila nadaci, která měla dům nadále provozovat jako muzeum. Jednalo se o typický příklady historického domu – muzea, jehož stálá expozice byla kdysi dána a není možné ji narušovat. Jak v takovém případě ale přimět návštěvníky k opakované návštěvě? Vedení muzea úspěšně vsadilo na interence moderního umění.



23. generální konference byla slavnostně ukončena 17. 8. 2013. V letech 2014 a 2015 se budou valné hromady konat v sídle ICOMu v Paříži. 24. generální konference se bude konat **2.-9. 7. 2016 v Miláně v Itálii**. Termín byl stanoven takto z několika důvodů – v červenci se v Miláně nekonají žádné veletrhy, město je prázdnější, klidnější a je zde levnější ubytování. Pořadatelé se také budou snažit zajistit cenově příznivé ubytování na místních vysokoškolských kolejích. Kongresové centrum, kde se bude konference odehrávat je pouhých 6 zastávek od Milánského dómu, tedy téměř v centru.

Zapsala Martina Lehmannová
Četl Milan Hlaveš